

Felvidéki Híradó.

TARSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

MEGJELENIK: MINDEN VASARNAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra czimezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.
A hivatalos hirdetések, kéziratosokat pántékig kerjük beküldeni

HIVATALOS HIRDETÉSEK DÍJA

100 szög 2 frt. ezentúl minden megkezdett szög szónál 50 kerral több.

Hol a hiba?

(Folyt.)

Hazánkban, a területi, közigazgatási központosítás a vármegyékben s utóbbi időben a törvényhatósági joggal felruházott sz. kir. városokban, ellenben a politikai-állami-központosítás az országgyűlésekben érvényesítették, anélkül, hogy a törvényhatóságok ezen tagozásával az államegység veszélyeztetett volna.

Ezeknek rövid feleltetése után térjünk át a napjainkban hangzottakról az országgyűlésen olyan nagyvívú tiszástot megyei közigazgatási reformra.

Hiba mindenkéltől — hogy a vármegyék s nincsenek helyesen és arányosan kikezelve.

Hiba hogy — kivéve Budapestet, mint Magyarország fővárosát — valamennyi sz. kir. város közigazgatási tekintetből, nincs akként, mint a rendezett tanácsú városok, a megye keretébe bekebelezve, — mert nem a városokban, hanem éppen ellenkezőleg a vármegyékben van az ország jövőjének s szabadságának a biztosítása, tehát a megye nem engedheti azoknak a területén kívüli állást. — Ha a nagyobb városok a nagyobb számú intelligenciának, a kulturának s a gazdaságnak össze halmozódó pontjai, vajának ezzel a megyéknek a javára, úgy is a megyék kebeléből ünnöcszák lakóikat. Ez viszont a városoknak sem fog karara szolgálni, s ha ók az erősebbek szavazatokkal vezethetik egyszersmind a megyei ügyeket is, a magok különböző érdekeikkel együtt. — Az a felfogás pedig, hogy a hol nincs város, ott nincs kultúra,

nincs vagyonosság, először mese beszéd a mai közlekedési viszonyok között, mert ott a hol szükség van rá, és a hol megvannak a feltételek hozza, azért ha a városok a megyékbe bekebelezve lesznek is, fognak azok új emporiumokká is alakulni és a helyzeteknél fogva fel fognak virágozni — nem a különlegességök melletti közigazgatása a városoknak tette azokat nagygyá! sem az fogja őket, ha céljoknak egyik vagy másik már közülük meg nem fogna felelni, nagy közösséggé deg, adalni. — Mert a jó városi rendszer kifejlődését az egybevezetett közigazgatás nem fogja megakadályozni — azt bizony ne higgye senki. Ellenkezőleg a városoknak nem is lehet más érdekük, mint maguknak a megyéknek, melyeknek a területén fekszenek — és elkülönítése a megyéktől, illetőleg a városi polgar-ellenek kiválása a főbírtokos osztálytól, egy különböző kaszt felállításá, a középkorba való intézmény lenne — az 1848. törvények alapján nincs ma már falusi nemes és városi búrger — hanem egyenlőség van mindannyja között. A városok önálló főszolgabírói járáásokat kaphatnak és így arra semmi ok sem fog képezni, hogy mintegy külön kaszt a városok a megye közösségből kiszakasszanak.

Hogy pedig ez az elv a leghelyesebb világos példák mutatják már most is, hogy még a rendezett tanácsú városok is nagy közösséggé alakultak. Nagyobb és gazdagabb városaink is többben idegenkednek az örendelkezési jogaikról — így Brassó például még most sem akar önálló törvényhatóság lenni, mert félti vidékére azon befolyását, melylyel így óir.

Napjainkban látjuk és tudjuk azt, hogy azon régi ellentét mely valaha fennállott a

földesurak és a városi polgarok között nem áll fenn lévén a városok a földművelő, kereskedő és iparosok legfensőbb fokozatai — ott vannak Nagykanizsa, Nagyszombat, Mosony stb. városok is, melyeknek meg van a feltételek, hogy önön magok intézzék el a törvényhatósági ügyeket s mégis a megyékbe vannak bekebelezve — kisebbek, jelentéktelenebbek azért nem lettek úgy mint a többi jelenben törvényhatósági jogokkal felruházott városok sem fognak jelentéktelenebbek lenni, ha a megyékbe lesznek bekebelezve, azért fejlődhetik szép és nagy város és fenn is állhat, ha a nemzeti érdekeknek megfelelően a megyékkel egy törvényhatóságot fognak képezni. A sok közül felhozhatom még Körmezőz sz. kir. banya városát is, melynek önállóan barsmegyének zömítőit tavol, milyen nagy lendület adhatnának, ha e helyett Turócvarmegyébe lenné bekebelezve s annak Turóc-Szt.-Márton helyett lenne a fővárosa, egész Turócvarmegyéke közönségének, odaforulnna hozza a kereskedelmi s közigazgatási és ipar érdeke s még ma az egy holt város, az esetben nagy emporiummá fejlődnek.

Hiba, hogy a megyei bizottmányok tagjai csak is virilitáltak és választottak lehetnek — ez is egy neme a privilegiumokat, pedig az 1848. törvények a privilegiumokat eltörölték.

Minden szabad választó polgar kell, hogy a megyebizottmányoknak egyszersmind tagja legyen — ez a senatus populus que fogalm. — Ez fogja előmozdítani a közérdeklődést (még ma ent mint, azt napjainkban is látjuk, e helyett az általános közony észlelhető mindenütt, bar a szabadságy érezelem,

az önkormányzati tehetség meg található nálunk mindenütt).

A megyék a közigyeket nyílt ülésekben tárgyalván — attól nem kell félni, hogy az összes megyei közigazgatási tagok tömeges megjelenése turbulens tömeget fogna képezni — mert ez maga magát nivellirozni fogja — ott van erre a sok példa közli, hogy a régi időkben bár a szabadok, illetőleg a nemesek száma egy megyébe több ezer főre ment, azok még sem vettek a közigyüléseken mindnyajvan részt. — Az armalisták s kisebb köznemesek feléje se néztek a közigyüléseknek és minden megyében csak is a nagyobb bírtokosok az intelligensebb elem tanácsokztak együtt — s ezek döntötték el a nevezetesebb közigazgatási ügyeket. De ezek közül is mindig kevesen jelentek meg a gyűléseken így csak egy példát említünk fel — 1811. ápril 19-én Pestvármegyéke legfontosabb közigyülései egyikén, az akkori allami pénzügyi minivel a Scala behozatala után, csak 37 nemes jelent meg a közigyülésen — pedig ez a kérdés akkor mindenkit érdekelt és több ezer nemes lakott Pestvármegyében.

Hiba — hogy nemzetiségi törvényünk van, mert ennek a megtartása vagy meg nem tartása kész veszedelem, a mennyiben felingerelli a hazánk különböző ajku, egyenlő szabadsággal és egyenlő jogokkal bíró honpolgarainkat egymás ellen.

Hiba, hogy az országgyűlési igazságot keresők kérényei a kérényyi bizottságy által történt tuzetes letárgyalások után, az egyes esetekben alkalmazandó alapelvek kimondása illetőleg meghatározása nélkül egyszerűen attetnek az illető miniszterhez. — Vagy az egyes kérényyek a ház irattá-

TÁRCA

Szeretnék messze menni.

Szeretnék messze menni veled,
Hol virág nyílt dal andalít.
Egy hívünk volna: a természet
Szövetségünkbe: harmadik.

De felek, ott se pihenünk majd
Ellenséged lesz újra sok.
Hangod bánatná a pacsírtat.
Az ibolyát meg illatod.

Csöndes magányban, emberek közt
A nyugalom sehol se int
Irigyed vagyok magam is már,
Kit jóságod meg szegyenit.

Átkod marad már... Az irigység
Az égbe is nyomom követ
És — sárgaságba esik mentem
Az egész nagy anyalsereg.

Prém József.

Az én fürdőm.

— A Felvidéki Híradó eredeti társája. —

Négy eladó lányom, két fiam, egy anyósom és háromszáz hitelezőm volt. Igenis volt; mert ma ur és fürdő tulajdonos vagyok. Fürdőm a legkeresettebb üdülő helyek egyiké szules a hazában. Kar, hogy Gastein nincs valahol itt a közelbe; bizonyosan elpirulna szegyenletébe az én fiatal

fürdőm előtt, mely esztendővel ezelőtt libaszatolt volt. Szegény feleségem; teteme ott porladozik a temetőben, Ciprus hajtja koronás lombját sírköve fölé. Ó nem érhetne meg az én boldogságom hajnalpirkodását, nem érhetne meg, hogy anyósomat egyszer az életben mosolyogni lássa. Mosolygó anyós? Igen, az én anyósom mosolygó.

Leveles szőlő indával befutott házam tornácán ültem. A nap lealkonyodott, a szivem zakatolt, mert hajnal hasadásra vendégeket vártam: az adóveghajhótt és a becsust.

»Hát nincs irgalom a menyekben?« ordítottam megfelelő kétségbeeséssel.

»A menyekben van; de az adóveghajhóttknál nincs«, vigasztalt egyik lányom, a kinek arcán mely barazdt hasított a keserűség, még eddig ismeretlen jegyse után.

Magam köré gyűjtöttem családom tagjait s megdölgtem, hogy zokogjanak.

Ók is zokogtak, én is zokogtam, mindnyájan zokogtunk.

Panaszos jajtásunkba mélin vegyült bele a haza terelt csorda discont bögecs.

Könyeink fiapadtak; a zokogástól kétségbejött fuldoklasba csaptunk át.

Vártuk, hogy megnyíljk a meny s a legfelsőbb égi hatalom engedje a magyar törvényhozás surgetésének, rendezni fogja nemesi curiam valutáját. Torodtem volna én azzal, hogy a monometalissmus elvei szerint rendezze, csak hogy mar egyszer rendezve legyen.

Mely banatomat politizálással igyekeztem eluzni. Szidtam Bismarckot, izgattam a harmas szövetség ellen, tiltakoztam a védvamos rendszer ellen és végül bejelentettem az obstrukciót. Leányaim, anyósom végzetlen bánalommal tekintettek rám; az egyik

azt hitte, hogy megbolondultam, a másik azt, hogy megőrültem.

Hirtelen örömicikánás hangzott a pajta felől. Termetes szakacsémnek közeleddt felénk, magásra emelt kezében hizó libát tartott.

»Megkerült! Megkerült!« szipította és arca a boldogságtól piros színt fogott.

Leányaim, anyósom, örömirvalkodva ugrottak fel s rohantak az elvesztettnek hitt liba diadalmas megtalálójá elé.

Ez volt életemnek második derús napja; az első akkor volt, mikor megutottam a lincsi ambót és Weckerle mély fájdalomra bezsebeltém nyolc forint negyven krajcárt.

A megtalált liba kézzől kézre járt.

»Csoda történt!« ajldozott anyósom,« hiz ez a liba, mikor eltűnt sovány volt s most ime... »Háh!« vaggott közbe leányaim közül az egyik, »legalább is négy kilót hizott.«

Hol találta meg, hol találta? kérdeztem igazottal remegéssel a szakacsémétől.

»A Csobolyai tot partján.«

»Setjettem!« válaszoltam s szempillám remegett a jövő boldogságtól.

Banattal vegyes öröminnk csillapodott. Ujra leültünk és kejes gyönyorrel hallgattuk a megkerült liba gagogását.

»Uraim és hölgyeim! Leányaim, anyósom és mélyen tisztelt szakacsém! vettem fel a beszédet én. »A mit rég setjettem s a mit lelkeim ohajtva remélt, immár megvalósult. Igylek elhajt történni, a nagy természet kérelhetetlen logikával így rendezte ezt.

Családom rokonszenves bamulással iranyította szemeit beszédem ajkaimra.

Rövid szünetet tartottam, hogy szónoklatom hatását növejem. Mert így vagyon ez megírva Beothy Zsolt szónoklatában.

»Halljuk! Halljuk!« kiabálta egyhangulag az anyósom. »Nos hát hallják, nos hát tudják meg, nos hát hirdesék.« Kárpatokolt az Adriáig, hogy: föl van fedezve!»

Homlokomba köver csöppekben hullott alá az izadás. »Mivan fölfedezve?... kérdé remegő kiváncsisággal anyósom.«

»Mi van fölfedezve?... nógáltak leányaim.« Mire var? Hát nem sejtitek? Ó hosszú hajtu természetnyi a mindenhatónak, nem tudjátok, hogy föl van fedezve a Csobolyai fürdő.

A libát a csobolyai tot partján talaltuk meg, ott is hizott négy kilót. Már pedig a hol egy liba négy kilót hizik, ott két liba nyolc kilóval fog gyarapodni. Holnap megyei vizsgálatom — folytattam öröm könyvények közt. — Elhivatom Cseresó Gaspárt, a ki a fővárosban kélfestő gyári munkas volt, s a ki nincs a világon olyan folyadék, a melyben vegyelmel ne találja. Igen! végzém szavamat s kezemet áldólag terjesztém ki családóm tagjainak feje fölé... a csobolyai fürdő, az én harminc izben betalazott ingatlanomom lévő Csobolya tot a legjobb hatású gyogyudró és világon.

Anyósom tett néhány ellenvetést! leányaim hallgattak. Cseresó Gaspár vegyelemző a szomszédomban lakott. Átvitattam. Eppen hivatalos korutra készült. Mert tetszik tudni éjeli bakter és nagyon becsules ember, a kinek dicsőségese kormányzása alatt a csendőrségnek soha sem sikerült a »tetetes« nyomara jönni. Ha valakit lopással gyanusítottak Cseresó Gaspárhoz fordult; szép szóért, egy pipa dohányért bebizonyította barkinek is az albijét. Két pipa dohánnyért esküt is tett.

Geresó Gaspár ajtott s családóm tagjainak kíséretében vonult a Csobolya tóhoz. Kalapjába merített a vízből s nyomban

tel néz a f. é. augusztus hó 10-ik le- számolása elé.

Instaláció. F. hó 2-ikán a turóc- zent-mihályi hívek új plébánost nyertek Szófia Károly eddigi háji plébános s turóczi főesperes személyében. A beiktatást Belházy Imre körmoézi apát-plébános lendülettel beszéd kísé- retében végezte. A szerlartás — mely tudvaleg a plébánia lelki anyagi ügyeinek hivatalos átadásából áll — 10 órákor kezdődött nagyszámu hí- vők, papság és környékbeli intelli- gentia jelenlétében. A kegyuraságot maga a kegyurnő Battyányi grófnő képviselte. Midőn Szófia főesperest új állásban öszinte szívvel üdvöz- öznök, kívánjuk, hogy új hívei köré- ben jól érezze magát. Ad multos annos!

A forróház városunkban járványos al- kot kezd felvenni, a mennyiben már több családnak van betege. Szeren- csére, hogy a betegség eddigi esetei- nél rendes lefolyású. Az orvosi szak- vélemény alapján a betegség egyrészt az ivóviznek a sok esőzés folytán lett megfertőzése az okozója s ép ezért ajánljuk a közönségnek, hogy a kutviz élvezetétől tartózkodjék s mint esz és egészséges ital a Fábri Jó- zsef kereskedésében kapható budisi Radovszky forrás vizét ajánljhatjuk, mely akár magában, akár borral kel- lemes üdítő és egészséges ital szolgáltató.

A f. é. július 31-elt időjárásunk pár napra kedvezőbb volt s megindult az így is elkészt aratás, gyenge kilátással a haszonra, mert a folytonos esőzés folytán a vetés nagyon elgazasodott s megfeküdt. A jó idő azonban nem tartott soká s újra esős napjaink vannak, azon veszélyt hozva a gaz- dára, hogy learatott gabonája kicsi- rázik. A krumpli a sok nedvesség folytán romlani kezd s népján, melynek ez téli főélelmet képezi szomorú tél- nek néz elébe s tartani lehet, hogy élelem hiány fog beállani.

Vasuti baleset. A f. hó 3-án Buda- dapestről Ruttkai-felé közlekedő estéli személyvonat József gözfüvész és Turcsák állomások között nyílt pá- lyán az utazók nagy rémületre meg- állt. Mindenki a nyitott ablakhoz tö- dült s látva a kalauzok szaladozását szerencsétlenséget gyanított. A kér- dezősködére azoban válaszolt nem nyerhetvén s csak utóbb tudták meg hogy a vonat egy 60 éves asszonyt gázolt el, ki a pályatesten holtan fekvé maradt. A szerencsétlenség okozója maga az elgázolt volt, mert a pályá- testen oly közel ment a közlekedő vonathoz, mely éppen egy hajlásban volt, hogy a mozdonyvezető nem ve- hette észre s a lejtőn lefelé haladó vonatot meg nem állíthatta.

A vadász és medve anyira elszaporod- tott megyénkben, előbbiek Kácsin, Bisztricska és Ruttkai községben n fe- lette nagy károkat okoztak a vetés és krumpli termesben, utóbbiak pedig Trebosztól és Alsó-Jeszen községek által bérelt haysaira felhajtott mar- haállományt veszélyeztetik. A Tre- bosztó községe által bérelt havari le- gelőn mult napokban 5 macskó sétált, nagy rémületre hozván a pásztoro- kat, kik csak ostorosördítésként lár- mával tudták a kellemetlen vendé- gek jelenlététől megszabadulni.

Az országos regeszi és emberianí tarsulat f. é. augusztus hó 11, 12. és 13-án kirándulást tesz Zólyom város közre- lében elérő Pusztavár (Pusztihrad) környéken eszközölt asatások megte- kintése céljából. A program: 1-ső nap aug. 11. d. u. kirándulás Szél- nyére, az üveggyár megtekintése és onnét átrándulás Sziács-fürdőbe. 2-ik nap aug. 12. d. e. kirándulás Pusztá-

vára, ebéd és uzsonna ugyanott. 3-ik nap aug. 13. ünnepélyes köz- gyűlés a társulatnak és aztán Zólyom sz. kir. város nevezetességeinek meg- tekintése — 2 órákor bankett.

A mult hónapban uralkodó felhőszá- kadások legnagyobb károkat okoztak Selmezbánya vidékén. A Selmezbá- nyáról Garamberzenczen élt közlekedő helyi keskenyvágányu vasut ennek folytán beszüntette forgalmát, mivel a lőtés sok helyen elsdortatott, s jelenleg 200 ember dolgozik ennek helyreállításán, s így is a vonatok közlekedése legkésőbb e hó végén lesz eszűköltető. A kocsi út is két- helyen megromgáltatott, s a közleke- dedés csak nagy elővigyázat mellett le- hetséges. Szerencse, hogy a nagy felhőszakadás következtében az ezen völgy felett készült mesterséges tó töltése át nem szakadt, mert akkor az egész völgy lakossága életveszélybe került volna.

A ketteli hadtest parancsnok egész ki- sérelve f. hó 3-án Losonccon tett szemle- tje alkalmából Körmöczbá- nyán szállt ki, hogy megnéze a város nevezetességeit. A városi hatóság is- mert s hagyományos vendégzeretel- tel fogadta vendégeit.

Körjegyző választás. F. évi július hó 23-án a közönség folytán megürese- dett nezapáli körjegyzői állásra Jelen Bertalan körmoézbányai helyet- tesített körjegyző választott meg.

Villamosnap. Szerdán este Ujhelyi Atilla turáni csérbé, mely tele volt takarmánnyal a villám lecsapott, mely- nek következtében teljesen leégett.

A megüreseedett körmoézbányai körjegyzői állásra Palkovics Emil szolgabíró által Ruttkay Zoltán pribóczi jegyző ségéd helyettesített.

A beszerzésekben m. kir. áll. felsőbb leanyiskolában az 1891—92-iki tan- évre a rendes beiratások szeptember 1-én kezdődnek.

Az 1848-49-i szabadságharci emlékek kiállításának rendezői több értekes festményt rendeltek meg oly oéltől, hogy azokat a becsesebb s értekesebb tárgyakat beküldő kiállítók közt dják gyanant osszak ki a kiállítás befejeztével. E festmények közt Kollárnak ket, igen sikeröltnek mondható, képe van. Az egyik a Kossuth ceglédi beszédjét hallgató nagy közönséget látjuk, hogy mily lelkesedéssel és (a kepen jól ki- fejezett) ahítattal vettek őt körül a derek alföldi magyarok. Az előtérben állók körül többen leborulva hallgatták Kossuthot. E kép parja azt a hires jelenetet ábrázolja, mikor Kossuth ceglédi beszéde után mas- nap több ezer (minden fegyvert fogható) ember lelkesedve indult Pest felé kaszákkal fejszékkel és ajuknak a Kossuth dalt. Azt állítják, hogy itt hangzott ői először a mi kedves nótánk, hogy: »Kossuth La- jos azt izente.« Szerzőjét ma sem tudjuk. E képekön kívül életnagyságu Kossuth mellképet olajba vestve is kaptak mind- ama kiállítók a kik nagyobb számu vagy a kik egyes de igen értekes dolgokat küld- nek. A többi kiállító is kap életnagyságu fenykép imitációt Kossuth képeiből. Minden küldemény az 1848-49-ki szabadságharci kiállítás rendezőinek Budapestre a fővá- rosi vigadóba emezendő.

A szobrász meg a modellje. Weis: Lajos budapesti szobrász-ségédét — mint annak idején közöltük — szemérem elmei vétség miatt jelentette fel fel egy detektív, azzal vádovalon hogy utazás közben a vasuti ko- csi folyosóján modelljével, Tordai Erzsébet tel nyilvánosan eszkolozott s oly féktelen szerelmeskedést vitt véghez, hogy a kocsi- ban utazó 12—15 egyén valóságga meg- boráncokozott s fel is szólalt a szobrász- ség magartatása ellen. A kir. járásbírósgéd előtt Weis: Lajos azt erősítette, hogy Tor- dai Erzsébet neki nem modellje, hanem

ke dvese. olyasmit pedig, a mi főitőt tisz- teséges ember megütözhethet volna, nem eszedek. Az egész följelentést a följelen- tő dedektív boszjanak mondá, a ki illet- lenül viselkedett a szép leányany szemben s a kit e miatt a szobrász-ségéd erclayen rendentastott, ilyenformán: »Itt ugyan hi- bába üti a vasat, barátom! . . . Valamen- nyi tanu ellene vallott a szobrász-ségéd- nek s azt is kiemelték, hogy a leany só- nélküli tüzte Weis illemértő bánásmódját sét abba a mint látszott, teljes beleegyez- sét adta. Ezen az alapon a kir. járásbíró Weis Lajos és Tordai Erzsébetet 8—8 napi fozhazra s 10—10 forint pénzbünte- téssel ítélte. Az elítéltek föllebbezték és a másodbírósgéd 14 napra emelte föl a szob- rász-ségéd büntetését, egyekben helyben- hagyván az első bíróság ítéletét. Weis és vadlót-társa most a kir. kuriahoz föllebbe- zett, itt azonban föllebbezést elutasították. Ma délelőt hirdette ki a jogerős ítéletet a járásbíró az elítéltek előtt, a kik ezuttal is többször hangoztatták, hogy a dolgot ártatlanok. Weis augusztus 24-ig halasztást kapott büntetésének megkezdésére. Tordai Erzsébet azonban kijelenté, hogy bünteté- sét megkezdí s azzal be is ment a fog- házba.

A monte-karlói bűnbarlang megint rejá- mot csinált magának. Telekúrtól a világot a hirlapok utján, hogy valami Wells nevű angol egy napig étlen szomján játszott s fo yvást nyert, másnap a harmadnap szintén nagy szerencsével folytatta a játékok s ösze- sen vagy 20.000 font sterlingt szelbel e. A bank nem nyerheti vissza a pénzt, mert az előles angol mindennap elküldte a mit nyert. Ha igaz is ez a hír, még mindig na- gyon kevéssé ellensúlyozza a Wells ur nye- resége azt a sok vesztéséget, a mi annyi embert tel mar koldussá Monte-Karlóban.

Vérmérgezés szines harisnyával. Az utó- bi időben gyakran fordult elő vérmér- gezés esetei, melyeknek oka a szines harisnya volt. Berlinben a minap súlyosan megbete- gedett egy nő. Uj vorós harisnyát hordott pár nap óta s a mérges festék egy pa- ranyí szobban azt a verébe vegyült. A szeren- csétlennek le fogják vágni a jobb lábát.

Süketeknek. Egy személy, ki egy közö- nseség szer alta 23 éves süketesség és fülz- gaból gyógyult ki, készséggel szolgál azon szerleasával mindenkinek, ki hoz- za fordul. Cim: NICHOLSON H. J., Wien XI

Közgazdaság.

Pénzintézetek és a gazdaközönség.

(S.) Hivatásszerű feladatuk a vidéki pénzintézeteknek, hogy a hitelügyek ki- elégítése által segélyre siessenek a gazda- közönségnek. Azonban a vidéki pénzinté- zeteknek legnagyobb része első sorban a kereskedelem szolgáltatában állanak s azt a pénzt, melyre a mezőgazdának szükségük van, többnyire csak a gabonakereskedők kezén at hozzák forgalomba.

A mezőgazdákkal megen nagyon ne- hezkes az eljárás, melyet a vidéki pénzinté- zetek követnek, hogy a legjobb hiteli birtokosnak is csak két hitelkepes kezes aláírásra adnak kölcsönt, ez aztan sok gazdát vissza riaszt attól s a bizalom hi- anyból nem is könnyű dolog kezeséget elfogadó aláírót kapni. A falusi gazdák helyzete ezen üzletnél még anyival roz- szabb, hogy tölték a városi pénzintézetek alapszabályai megkövetelik, hogy legalább egy hitelkepes helybeli kezes állítsanak, holott nagyon keves falusi embernek van a városokban olyan hitelkepes ismerőse a ki a váltó aláírás závésségét megtenni hajlandó lenne.

Akadnak tehát jöszivet negyelve ga- bonakereskedők, kiknek elég hitelle van a vi- déki pénzintézeteknél, a kik előzetesen szí- vesbbséggel állítog megnyitják tomött pénz- tárcáikat s ennek fejében kénytelen a gazda eladni, a reménybeli termésének előre! egy részét, aztán a felvett előlegről egy váltócskát állít ki 8 százalékos kamattal. De van ennek még egy függeléke, hogy a gazda kötelezi magát, a terméséért mé-

termézsáknint 50 kr. kevesebb árért átadni a kialakított gabonát, mint a mekkora lesz az átadók a helybeli piacon a folyó ár. Kap pedig előleg fejében akként a gazda métermézsáknint, buzára, rozsrá 4 frot kukoricára, árpará vagy zabra 3 frot. És a szállítási idő az előleg felvételétől számítva 2—3 hóra tervezetlik.

Már most ha számítjuk; elad valaki például 50 mázsa rozsozt, kap rá előlegül 200 frot, az körülönbözött mézsáknint 50 krt számítva kitesz 25 frot, a mi a 3 havi szállítási időt véve alapul — 50 százalé- kamatnak felel meg, míhez hozzá adva még a 8 százalékos leszámolási kamatot, a gazda az ekképen nyert előlege után fizet 58 százalékok.

Az árpnál és a zabnál vagy a kukori- cánál még kedvezőtlenebb az eladó gazda helyzete, mert ott például 60 m. mázsrá csak 150 frot kap s a fentebbi számítás szerint 74 százalékos kamatot fizet.

Ezen uszora teszi nálunk a legtöbbször gaz- dáinkat tönkre.

Vannak azonban olyan kereskedők is, a kik nem akarnak az uszora törvényenál össze ütökni, ezek előre megállapított áron veszik meg a pénzükségben szene- ved gázdától a reménybeli termésé egy részét — az árullalmással járó kocka- zatra való tekintéttől azonban nem hajlan- dók métermézsáknint a buzánál, rozsnál 5 frotal vagy a kukoricáért 3 frotal töb- bet adni. — Tessék aztán ilyen árak mel- lett adni a halmadkodást folytatni, ez aztán kigazdálkodásra vezet bizton.

Nagyon figyelmeztető dolgok ezek — mert ha ez szabadon így tovább lesz, be kell állni a közzgazdaság hanyatlásának, melyben meg fog rendülni a köztérvise- lés köpessége is, ha ezen bejoknak valódi és gyökéres orvoslása — mezőgazdasági bankok, községi hitelszövetkezetek és köz- raktárak létesítéssel nem fog még ideje korán ellensúlyoztatni.

Felelős szerkesztő: Révész Lajos.

Társzerkesztő: Fehér János.

Nyiltér.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 per Meter — glatt gemustert ca 2500 versch. Farben und Dessins) (— vers. roben- und stückweise Porto- und Zollefrei das Fabrik-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

2561. szám.
1891.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-zent-mártoni kir. járásbíró- ság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nipancs Z nek Terjenisk Francia sht. elleni végrehajtási ügyében a Znióvár- aljai 198 szűkjében I. l. sorsz. a felvett s Terjenisk Francia, kk Terjenisk Fe- renz, Jozsef, Maria és Maté nevén álló ingatánságra 478 ft 59 kr. kikáltási ár- ban az árveréstelendete és hogy a fen- beb megjelölt ingatánság az 1891. évi augusztus hó 29-ik napján d. e. 10 órákor Znióvárja köz-égben a község hazában megtartando nyilvános árverésen el fog adatni.

Árverezni szándékok tartoznak az ingat- lán becárának 10 százalékat kész- pénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezehez letenni, vagy pedig a bán- tópnéznek a bíróságnál lett előleges elhe- lyezéséről kialakított szabályszer elismer- vényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósgéd mint tkvi hatóság.

Kelt Turóc-Zst.-Mártonban 1891. évi jú- lius hó 18-ik napján.

Fekete
kir. járásbíró.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a t.-szt.-mártoni tptnak Ruttkay szül. Lamos Zsuzsanna eleni végrehajtsai ügyében Lipócz községben fekvő

a) a lipóci 17. sz. tjkvben 1 2-11 sor sz. a foglalt ingatlanokból Ruttkay szül. Lamos Zsuzsát B. 6. t. a. 1/3 részben megillető jutaléokra 606 frt,

b) az ottani 92. sz. tjkvben 1. sor sz. a foglalt erdőből ugyanazt B. 6. t. a. 1/3 részben megillető jutaléokra 45 frt és

c) az ottani 128. sz. tjkvben 1. sor sz. a felvett ingatlanból ugyanazt B. 4. a. 2/3 részben megillető jutaléokra 12 frt 20 kr. ezenel megállapított kikiáltási árban az arverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az 1891. évi augusztus hó 27-ik napján d. e. 10. óraker Lipócz községben a község házáan megartandó nyilvános arverésen a kikiáltási árón alól is el fognak adatni.

Arverezni szándékozők tartoznak az ingatlanság kikiáltási árának 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1891. ápril hó 15.-én.

Fekete
kir. bírós.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a tek. lipóci-szt.-miklósi kir. járásbírószág 5455/889 szamu végzése által Krivos János végrehajó javára Hexner Adolf ellen 14 frt 07 kr. hátralékos tőke és eddig összesen 6 frt 10 kr. per-költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajts alkalmával bíróság lefoglalt és 352 frt 70 krra becsült 1 drb. pénzszekrény. különféle szoba butor és 249 palack Jamaika-fele Rumból álló ingóságok nyilvános arverés utján eladának.

Mely arverésnek 2713/1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Lipóci-Szt.-Miklóson alperes lakásan leendő eszközlésére 1891-ik év augusztus hó 10-ik napjának delelőtti 9 óraja határidőn ki-tűzetett és ahhoz a venni szándékozők ezenel oly megjegyzeset hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen arverésen, az 1881. évi LX.t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ig-rónék a becsárón alul is eladotni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt, Lipóci-Szent-Miklóson 1891. évi július hó 29. napján.

Gyurkovics Márton
kir. bírósági végrehajó.

Prämiirt mit dem Staats-Preis.

Prämiirt mit der goldenen Medaille.

TESCHNER THONÖFEN

Mit Beginn der Saison erlaube ich mir mein reich assortirtes Lager von Thonöfen aller Arten in Glasuren und Formen etc. aus guten, festen Material und in geschmackvollster Ausstattung bestens zu empfehlen.

Durch meine langjährige Praxis und Erfahrungen als Fachmann bin ich in der Lage mit den neuesten Heizsystemen (auch eigene Kombination) dienen zu können, die durch wenig Heizmaterial eine schnelle und anhaltend lange Wärme geben und sich durch deren billige Herstellung gleich den kostspieligsten Heizsystemen bewähren.

Zeichnungen und Preiscourente franco und gratis.
Geneigten Aufträgen entgegenschend, zeichnet sich

hochachtungsvoll

Benno Heybach

Thonöfenfabrikant

Teschen öst. Schlesien.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelőszobb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közön-ség lapja. Hiteles forrásokból származó **artésüleéseinek** gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatosasága kitűnősege, a különböző olvasmányok gazdag tárhaza tettek az »Egyetértés«-t népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a legérdekeltebb s e mellett tárgyilagosa hű tudósítást egyedül az »Egyetértés« közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s Gazdaközön-ség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az »Egyetértés« kereskedelmi s tözsedei tudósításainak tözsegével s alaposaságával ma mar nem versenyezhet más lap. A **kereskedő, iparos s mezőgazda** megtalálja mindazt az »Egyetértés«-ben, amire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában, anynyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem. Ket három regényt közöl egy-szerre, úgy hogy egy év alatt 30-40 kötetni regényt, részint eredeti, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarsagu fordításban kapnak az »Egyetértés« olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az »Egyetértésre«, melynek előfizetési ára egy hora 1 frt 80 kr., 1/2 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénz az »Egyetértés« kiadóhivatalába küldendő. Mutatványzatot a kiadóhivatal kivanatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

EGY FIU,

ki helyesen tud írni és olvasni

TANONCZUL

felvetetik a turóc-szt.-mártoni magyar nyomdában.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pályázat.

A ruttkai ágost. hitv. ev. filiális hitköz-ség okleveles tanító keres, ki a tót, magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja.

Fizetése: Készpénzben: 300 frt. minden gyermek után egy fuvar tűzifa, vagy a kinek erdeje nincsen 1 frt az iskolába járók száma 60-70, azon faból a tanterem is futendő. Két szobából álló esinos lakás, konyha, kamra és az iskolai épület mellett lévő istálló és faszín, egy nagy gyümölcsös és egy kisebb zöldséges kert.

Egy sikeres próbaév után az illető tanító véglegesen meg fog választatni. Folyamodványok a záturenai ágost. hitv. ev. egyház előjáróságához (posta Turóc Szt. Márton) küldendő.

Ruttkán 1891 évi Julius hó 26 kan.

Az iskolaszék

A turóc-szt.-mártoni „MAGYAR NYOMDA“
kiadásában megjelent:

A magyar középosztály házi nevelése napjainkban.

Irta: **Révész Lajos.**

ARA 80 KR.

Kapható a Magyar Nyomdában